Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

14.10.2019

Erityisasiantuntija Pekka Pihamaa

Eduskunnan maatalousjaosto
Asiantuntijakuuleminen 18.10.2019

HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Maatalouden kannattavuudesta

Maatalouden kannattavuustilanne on jatkunut vaikeana jo pidempään. Keskeisenä syynä on maatalouden tuottajahintojen jyrkkä aleneminen vuosien 2013 ja 2014 aikana (kuvio 1). Hinnat romahtivat, kun EU-markkinoilla toteutui samaan aikaan monia häiriötekijöitä. Erityisesti Venäjän elokuussa 2014 käyttöön ottamat elintarviketuonnin rajoitukset sekoittivat Euroopan elintarvikemarkkinoita, ja varsinkin maitotuotteiden hinnat romahtivat myös Suomessa. Tämän vaiheen jälkeen maatalouden tuottajahinnat ovat säilyneet Suomessa matalina jo usean vuoden ajan. Vaikka monien tuotteiden tuottajahinnat ovat toipuneet hieman vuosien 2016–2017 aallonpohjasta, ovat erityisesti maidon ja sianlihan tuottajahinnat edelleen huomattavasti alemmalla tasolla kuin vuonna 2013.

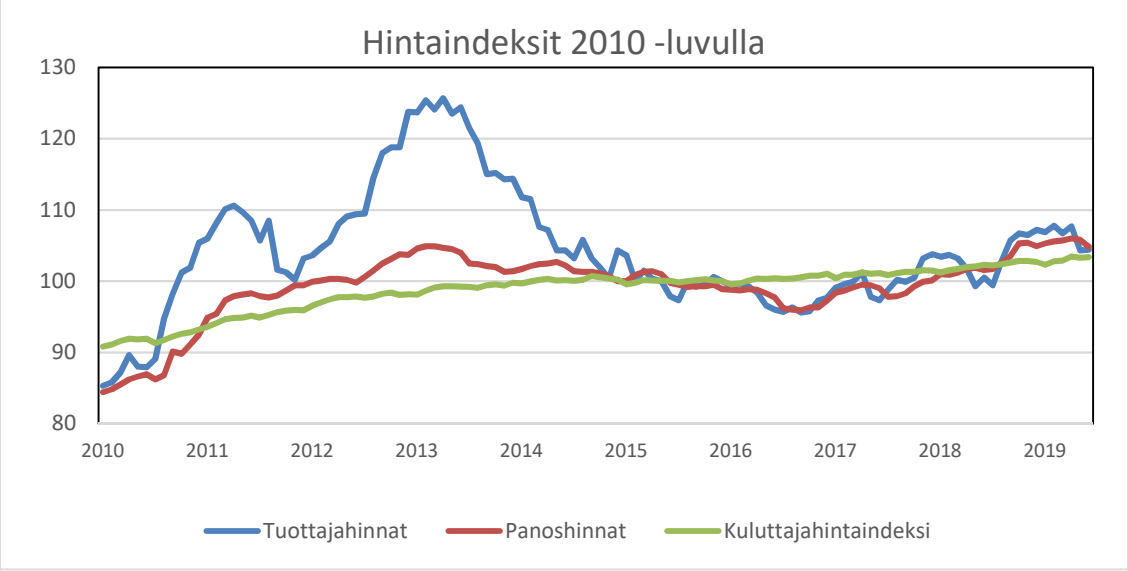

Kuvio 1. Maatalouden tuottaja- ja panoshintojen kehitys 2010–6/2019 (2015 = 100). Lähde: Tilastokeskus.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) seurantatietojen mukaan maatalouden kannattavuus oli vuonna 2016 yrittäjätulolla[1] mitattuna heikoin koko 2000-luvulla, mikä aiheutui erityisesti hintasuhteiden kehityksestä. Vaikka tuottajahinnat ovat hieman parantuneet, olivat vuosien 2017-2018 kasvukaudet erityisen vaikeat kasvinviljelylle. Viileä ja märkä kesä vuonna 2017 aiheutti merkittäviä sadonmenetyksiä, ja vaikeiden sadonkorjuuolosuhteiden vuoksi kone- ja kuivauskustannukset nousivat erittäin suuriksi. Vuoden 2018 kesä oli puolestaan historiallisen kuuma ja kuiva, ja etenkin Etelä- ja Länsi-Suomessa rehunurmien ja viljakasvien sadot jäivät poikkeuksellisen pieniksi. Kesän 2019 kasvukauden olosuhteet olivat pääosin normaalit ja satotasot tavanomaiset. Maataloustulo on ollut kasvussa vaikeista sääolosuhteista huolimatta vuosina 2017 ja 2018 vuoden 2016 poikkeuksellisen matalan tason jälkeen. Vuonna 2018 yrittäjätulo oli 690 milj. euroa. (kuvio 2). Yrittäjätulo vuonna 2018 oli kuitenkin noin 240 milj. euroa eli 26 % heikompi kuin vuonna 2010.

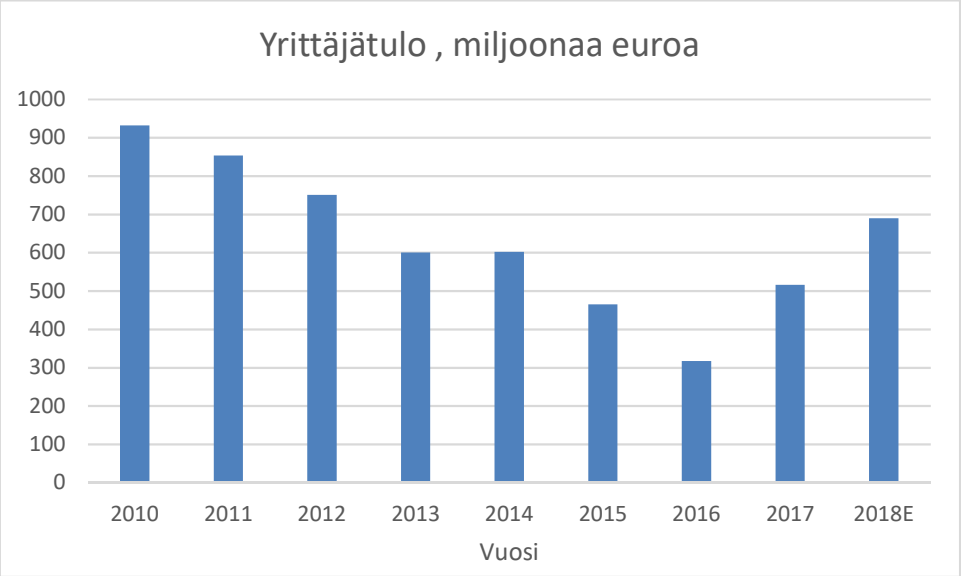

Kuvio 2. Yrittäjätulon kokonaismäärä 2010-luvulla. Lähde: Luke, kannattavuuskirjanpito.

Liikevaihdolla mitattuna aktiivitilojen koko on edelleen kasvanut 2010-luvulla, mutta kasvu oli vuosina 2014-2016 poikkeuksellisen hidasta (kuvio 3). Samalla keskimääräinen yrittäjätulo on erityisesti hintasuhteiden huonon kehityksen vuoksi pienentynyt huomattavasti. Liikevaihto on vuosina 2017 – 2018 palannut kasvu-uralle. Tilaa kohti laskettu maataloustulo on palautunut 2010 –luvun alkupuolen tasolle.

[1] Maatalouden yrittäjätulo = kokonaistuottojen ja tuotantokustannusten erotuksena viljelijöiden palkaksi ja oman pääoman tuotoksi jäävä nettotulo.

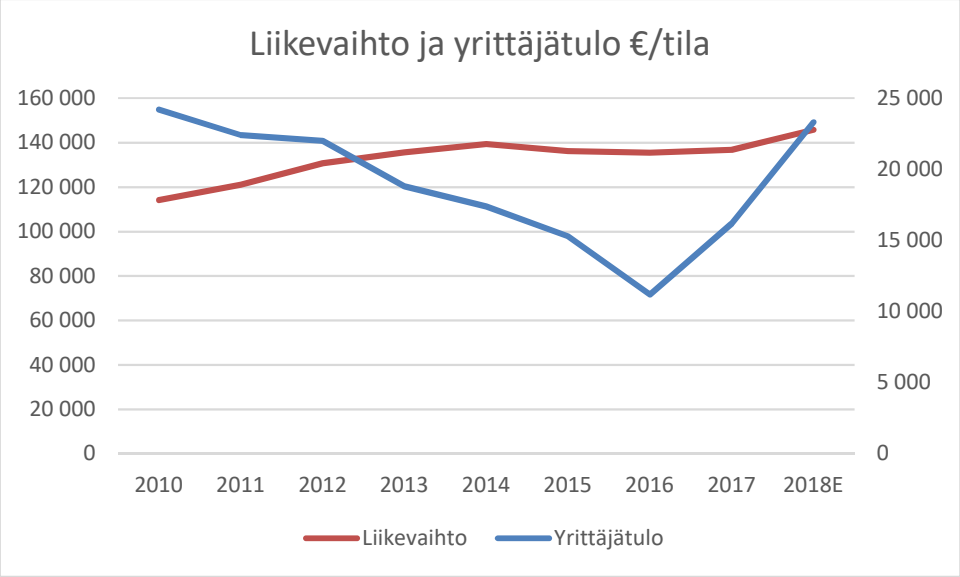

Kuvio 3. Liikevaihdon ja yrittäjätulon kehitys 2010-luvulla. Lähde: Luke, kannattavuuskirjanpito.